

Переднє слово

В другій частині випуску 32 нашого *Вісника* продовжено дослідження філософського спадку Степана Балея і Олександра Кульчицького, українських філософів, які вписали своє ім'я у розвиток української науки і культури. З огляду на те, що упродовж тривалого часу вони працювали за кордоном, чимало їхніх творів опубліковані польською, німецькою, французькою чи англійською мовами. Тому не дивно, що творчий спадок цих українських мислителів залишається недостатньо відомим для вітчизняного Читача – багато з наведених праць Балея та Кульчицького наразі не перекладені; чимало з них важко знайти навіть мовою оригіналу, а є й такі, які в кращому разі зберігаються в рукописних списках і ще чекають свого дослідника. виправити наявну ситуацію частково взялися автори цього видання, провівши ґрунтовні дослідження окремих аспектів творчості Балея та Кульчицького і переклавши їхні знакові філософські праці.

Тематика представлених у другій частині матеріалів визначена як тими актуальними дослідницькими питаннями, які не були порушені в першій частині, але, безперечно, є важливими для розуміння творчого спадку Балея і Кульчицького, так і власне цивілізаційними викликами, які стоять сьогодні перед українською науковою спільнотою. Опубліковані результати дають змогу сформулювати більш чітке уявлення про погляди Степана Балея щодо впливу війни на трансформацію культури, філософських питань освіти і загалом філософії, а також про внесок Олександра Кульчицького у вивчення і популяризацію ідей Григорія Сковороди в Європі на Північній Америці.

Переклади окремих найбільш репрезентативних з філософського погляду уривків монографії Балея «*Drogi samopoznania*» і статті Кульчицького «*Hryhorij Skovoroda, Philosoph der Selbsterkenntnis und Vorläufer des Personalismus*», до яких написані статті-передмови, що роз'яснюють проблематику цих творів, безперечно, слугуватимуть надійним орієнтиром для українського читача в питанні розширення власних уявлень про творчий внесок обох учених. Тим паче, що тематика обох творів схожа – у них йдеться про питання самопізнання: от тільки Балею свої висновки намагається оперти на дані емпіричних наук, головню психології, а Кульчицький порушує питання самопізнання у Сковороди і прагне продемонструвати як через призму аналізу цього питання можна вийти на новітню проблематику сучасного персоналізму і загалом важливі питання філософської антропології. Водночас спільним для підходів обох є аналіз міркувань ранніших і сучасних їм учених, на підставі чого вони вибудовували власні філософські концепції. Із наведених текстів стане чітко зрозуміло, як багато уваги вони приділяли аналізу актуальних

питань філософії й своїми дослідженнями збагатили українську і європейську науку та культуру, попри вкрай несприятливі для філософії часи ідеологічної цензури.

Хоча повне україномовне видання творів Степана Балея і Олександра Кульчицького наразі потребує ще чимало часу і зусиль, але поступова праця у тому напрямі наближає до цілісного розуміння їхнього творчого спадку і його заслуженої оцінки в контексті розвитку української філософської думки. Сподіваємося, цей спецвипуск *Вісника*, робота над яким відбувалася за підтримки дослідницького гранту *The Teodota and Ivan Klym Grants in Ukrainian Studies 2024–2025* від Канадського інституту українських студій (Університет Альберти), посприє досягненню такої мети.

Андрій Синиця